

Ajakapsel avanes

... ja teadlased kummardusid vaatama, mis seal sees on.

Käsikiri. Seda oli muidugi oodata. Kinnastatud käed tõstsid selle ettevaatlikult kapslist välja. Ehtsa pärgamendi lehed – need peavad ju heades tingimustes vastu aastatuhandeid – käsitsi täis kirjutatud vana Kõrgtasandike keelt. Kuningas Zerd Täheahvide Tapja käekiri – vähemalt väitsid paljud avanemise juures olijad selle silmapilk ära tundvat – ja ilmselt tema mälestused. Seatud avanema kakssada aastat pärast tema surma. Terve planeet kuulas, kui Irri Ze, Kuningas Zerdi otsene järeltulija seitsmendast põlvest seda raadio otse-eebris ette luges:

„Mina, Esimene Kuningas, tuntud ka kui Täheahvide Tapja, panen siia kirja sündmusi, mida ma ei ole pidanud vajalikuks ja võimalikuks rääkida oma eluajal. Kakssada aastat on piisavalt pikk aeg, et inimesed võiksid teada ilustamata tõde. Ja kui te mõtlete, et ma olen lasknud kogu oma rahval teadmatuses kahju saada, siis te eksite. Ma olen teinud kõik vajaliku, et need teadmised meie rahva heaolu eest seisaks. On neid, kes teavad. Ja seda lugedes te mõistate, miks ma seadsin oma võimaluste piires asjad nii, nagu need loodetavasti on – et selle käsikirja sisu ei ole kuidagi võimalik salastada, sellest saavad kohe teada kõik.

Et jutustus oleks terviklik, panen kirja ka palju sellist, mida kindlasti kõik arvavad väga hästi teadvat, kummatigi olen veendunud, et minu vaatenurk üllatab. Olen juba oma elu jooksul näinud, kuidas minevikusündmused moonutuvad, kuidas sünnivad legendid ja kultused. Ehk on teil mineviku mõistmisel kasu ehedast tõest, ilustama mälestustest päevadest, mis teie jaoks kaugeks minevikuks on saanud.

*

Ma ei mäleta täheahvide tulekut. Ma olin siis liiga väike. See pidi olema mu kolmandal suvel. Igatahes mäletan põgenemist kodust. Mäletan, kuidas meid kõiki vankrile korjati ja mäletan ema ja õdede pisaraid. Isa ei nutnud, heitis ainult meile vennaga pahura pilgu, kui ka jorisesime. Vend oli minust neli suve vanem, tema sai juba natuke aru, mida see kõik tähendas. Mina jorisesin rohkem seltskonna mõttes. Või mine tea? Ma sain aru, et midagi väga halba on juhtunud. Ma sain aru, et ei näe kodu enam väga pikka aega, et kõik hea, mis seal oli, jääb nüüd minust kaugele ja algamas on midagi kohutavat.

Ma mäletan, kui hirmunult kõik ringi sebisid. Mäletan isa ja onude raevu, mäletan sõnu, et Ergik ja Märkret ei tule enam kunagi, sest nad läksid esivanemate kotta. Pean täpsustama, et mäletan neid sõnu, ehkki tähendus avanes mulle alles aastaid hiljem. Et meie hea üleaedse pojad olid surnud. Tapetud.

Mäletan kõrvukraapivat, narisevat ulgumist, kui täheahvid üle taeva lendasid. Mäletan sähvatust ja tulemöllu meie ees teel. Mäletan ka lööklainet, mis mu vankripõhja paiskas. Nad sundisid meid tagasi pöörduma. Mäletan, kuidas kihutasime igaüks ise suunas üle rohumaade, mäletan, kuidas vanemad hirmust ja raevust kriiskasid, kui Vanema vanker ja kõik selle ümber korraga sulatuleks muutus. Minagi nutsin, sest kuidagimoodi sain aru, et naabritüdrukuga ei saa ma enam kunagi mängida. Mitte kunagi.

Nii et ma mäletan piisavalt palju. Muidugi ei saanud ma siis veel pikki aastaid aru nende sündmuste

kontekstist ega teadnud laiemat plaani. Esimesed täheahvid olid laskunud Muistsesse arvatavasti minu sündimise aastal. Arvatavasti sellepärast, et Muistset külastasid võõrad alailma, nii et neile ei pööratud suuremat tähelepanu. Olime lihtsad põlluharijad. Kusagil olid linnad, kusagil olid kaevandused ja tehased, kus toodeti meie atrade ja jahirelvade teras, kusagil olid ülikoolid, kus uuriti looduse saladusi ja trükiti kõik need raamatud, mille järgi kohalik päikesepreester meile lugemist õpetas. Planeedi üldisel taustal oli meie rahvas üsna tsiviliseeritud, ent minu sünnikodu ümbruskonna külates hariti põldu ja peeti jahti, nagu seda aastatuhandeid oli tehtud.

Igatahes tuli täheahve mitme lainena, nad surusid Muistsest minema kõik teised rahvad ja alustasid minu kolmandal suvel inimeste orjastamist.

Me jõudsimme kuidagi Arhirari. Ma sain palju aastaid hiljem teada, kuidas see kõik käis. Et me olime õnnelikud, sest meil olid seal sugulased ees – kõik oli täis põgenikke. Et samal päeval, kui täheahvid Vanema tapsid, ei julgenud meie rahvas enam teha nagu seni, põgeneda tulistvalu Muistsest eemale ja venida tasapisi tagasi, kuni täheahvid õhust jälgivad, et nad otsustasid vankri maha jätta, laadisid meid koos kõige hädavajalikumaga veoloomadele ja me tulime kolme päevaga, sadulas magades ema onupoja tallu. Et isa võttis talt paari värskeid veoloomi ja tõi kahe nädalaga vankri ikkagi ära, liikudes ainult niipalju, kui elukad jaksasid, ja iga kord, kui täheahvide lennumasin ilmus, lasi ta kammitas veoloomad eemale ja puges ise vankri alla peitu.

Arhirar oli minu jaoks tohutu linn. Meie küla oli suur, üle kahesaja talu, Arhiraris elas kõigest kümmekond tuhat inimest, kuid mida ma näinud olin! Enamik ehitisi oli puust, ent üle jõe kaardusid kivisillad ja vana raekoja katusel sirutas Vana Krõll uhkelt oma saba. Ema onul oli väike villavabrik ja seda ümbritsesid õunapuuaiad. Mäletan, kuidas karvakotkad sisisesid, kui neid pügati, ja mäletan suuri, mürkrohelisi ja kohutavalt, suud vesiseks võtvalt magusaid ogalisi õunu kobarates rippumas.

Minu elu on olnud põgenemine. Võimalik, et ma jäin ellu vaid tänu sellele, et meie pidime põgenema esimesena ja meil oli seda hiljem kergem teha. Täheahvid lendasid ju tunnis nädala tee ja need mõnedsajad kilomeetrid, mis Arhirari Muistsest lahutasid, ei kaitsnud meid oluliselt. Enne, kui ma sain kolmteist suve vanaks, olime jõudnud Horruti, ja see on juba viis tuhat kilomeetrit Muistsest eemal. Horrut oli juba igas mõõdus linn – oma kakssada tuhat elanikku. Kiviehitised olid vana kindlusemüüri seest ammu välja murdunud ja levisid igas suunas piki avaraid avenüüsid. Horrut paisus põgenikest nagu pärmitaigen, hütid levisid nagu katk üle lähikonna kuld kollaste viljapõldude. Kõigepealt võtsid muidugi võsa, siis metsa ja viimaseks põllud. Valitses segadus ja hirm. Kuningas oli kuhugi kadunud ja see oli ka arusaadav – täheahvid olid sealgi ees. Nad lõid oma esindused igasse vähegi suuremasse asulasse. Nad leidsid isegi inimesi, kes nendega koos töötasid. Reeturid. Nad ise nimetasid end kubernerideks.

Ma ei hakkas üles lugema kõiki õnnetusi, mis meid tabasid. Horrutis olime juba vaeseimast vaesed põgenikud. Mu isa oli üks neist, kes üritasid neile Remmasis vastu hakata. Nad kõik said surma. Mu ema ja õed viis mingi tundmatu haigus, küllalt ilmselt kah täheahvide toodud. Ärge laske end petta sellest, et nad ka ravimi andsid – nad vajasid tööjõudu. Ja kui paljusid nad tapsid ravimit luues?

Mu kolmeteistkümnendal suvel astus vend Halli Ordusse. Need olid vaprad mehed. Meeleheitlikud mehed. Ma ei ole oma venda enam kunagi näinud.

Vaadake, me olime orvud ja põgenikud. Ega mu vennal valikut polnud. Nii et kui ma Horruti sadamas varastamisega vahele jäin ja mind kubeneri ette viidi, oli see asjade loomulik käik. Kuberner esitas paar küsimust ja mu saatust otsustatud. Ma teadsin, mis tuleb edasi. Nad võtsid inimesi kogu aeg. Mitte keegi ei näinud neid enam kunagi. Nad võtsid ka toitu ja see andis lootust, et enamik inimesi on siiski elus, sest nemad ise meie toitu ei söönud.

*

Ma mäletan neid, kellega me alustasime teekonda Horrutist Muistsesse. Täpsemalt muidugi neid, kellega konteinerit jagasime. Konteiner oli vankri suurune, pehme polsterdusega ja sisikonda

pahupidi keeravalt räpane. Pime ka. Meid topiti sinna sisse kümnekesi. Õhku tuli ülevalt restidest ja sealtsamast imbus ka veidrat kalbet valgust.

Kõige hullem oli ikkagi räpasus. See niiske räpasus, mis tõi silme ette igasugused võikad pildid. Miks nad neid korralikult ei puhastanud? Teadsin juba siis, et neil on igasuguseid kohutavalt keerukaid masinaid, mis enamiku töid nende eest ära teevad. Arvatavasti oli see sihilik. Konteineril ei olnud aknaid. Ent me ju teadsime, et meid viiakse õhu kaudu. Me ju nägime, kuidas maandus nende hiigelsuur lennuk ja kuidas konteinerid sellest välja sõitsid.

Meid sunniti konteinerisse hüppama rohkem kui kahe meetri kõrguselt. See ei teinud häda, sest, nagu öeldud, olid konteineri põhi ja seinad kaetud ligi vaksapaksuse pehmedusega. Paraku oli see märg ja haisev. Konteiner rappus ja võppus, kui masinad selle lennukisse tagasi tõstsid, ja siis võisime selgelt kujutleda, kuidas see koos meiega õhku tõusis.

Irra kartis kohutavalt. Alguses oleksime kõik eelistanud seista, et mitte puutuda nende jõledate seinte vastu, kuid esimesed raputused laadimisel tegid meile selgeks, et parem on istuda. Irra oli umbes minuvanune, tema seljahari oli madal ja esimesel hetkel pidasin teda poisiks. Riides oli ta ka poisi moodi – või mis neil kaltsudel vahet – ja tema kukkur ei olnud veel välja arenenud. Igatahes keris ta end minu vastu. Oli veel Ogivru, vana ja habras, olid Ezrai ja Edrere, ema ja tütar, vaiksed ja omaettehoidvad, olid Stazi, Minhorur ja Kairun, meist hulga nooremad õnnetusehunnikud, kes omakorda kuhja kogunesid, oli Melir, noor vigastatud käega naine, ja oli Uhurr, kummaline natuke napaka moega noormees, kes Melirile kogu aeg ligi tikkus ja vahelduseks rumalaid lugusid rääkis, näiteks, et meid kõiki kohe ära süüakse.

Ogivru käskis tal vait olla ja selle peale muutus ta metsikuks. Ta läks Ogivrule kallale ja vanamehest ei olnud talle vastast. Melir, kelle kaitseks ta välja astus, oli oma vigastuse tõttu täiesti abitu, Ezrai ja Edrere hoidsid ainult teineteisest kinni ja noorematest polnud niikuinii lugu. Miski sundis mind Ogivrule appi minema, kui ta muudkui peksis ja peksis ja paistis, et ta ei lõpeta isegi siis, kui vanamees sureb. Ka mina sain hulga valusaid hoope ja umbes minuti olin veendunud, et kuna Ogivrust enam ammu võitlejat ei ole, jagan vaid tema saatust. Kumatigi oli Irri mulle järgnenud ja kui ka kõik naised kriisates ja hambaid näidates lähemale tulid, pidas Uhurr paremaks taanduda. Ta tõmbus omaette nurka ja pobises sealt meile ähvardusi.

Melir oksendas, pingutus oli röövinud ta viimase jõu. Ogivru hakkas end varsti liigutama ja paistis taipavat, mis juhtunud on. Ta viipas mu lähemale. Irri oli jälle minule toetunud, nii et läksime koos.

„Kust te olete?” Ka ta hää oli väga vana.

Rääkisin oma loo ja siis oli Irri kord. Ega ta lugu palju minu omast erinenud, ta oli vaid pärit kaugemalt põhja poolt, Raursest. Aastaid põgenemist, pereliikmete hukkumine ja üksinda hulkumine, kuni kuberner ta kinni püüdis.

„Te võiksite olla minu lapselapsed...” Ogivru kõhis verd. Ka ta põis ja pärasool tundusid olevat järele andnud, nii et ootamatult sain ma aru, kuidas need konteinerid nii räpaseks lähevad – selliseid asju pidi juhtuma kogu aeg. „Mõni neist võib olla Muistses. Päralepa pere Mahrossist. Lapsed on surnud, ent ehk mõni lastelastest on elus. Kogemata. Võis ju juhtuda.” Ta luges meile üles kaheksa nime. Ta kordas neid nimesid veel kümneid kordi nagu mantrat ja need jäid mulle alatiseks pähe. Ma ei kuulnud neist kunagi midagi. Mul ei olnud kunagi võimalik neile edasi anda vanaisa viimast tervitust.

Me maandusime ja konteinerid sõitsid lennukist välja. Liikusime paar korda nõksatades, nägime meid katva võre vahelt taevast ning kuulsime aeg-ajalt kisa ja karjeid. Kõik see võttis üsna kaua aega ja oli muidugi kohutavalt närvesööv. Ma ei häbene öelda, et isegi mina tihkusin Irrist kinni hoides nutta.

Lõpuks võeti konteinerilt katus ja meid kallutati ümber. Mitte järsult, nii aegamööda, et sealt oleks

saanud rahulikult välja astuda. Ogivlu ei astunud. Ta veeres. Me leidsime end suurelt rauast platvormilt või pigem väljakult, mida igast küljest ümbritsesid vähemalt neljameetrised metallseinad. Hiigelsuur helkiv metallkäsi tõstis ja kallutas konteinereid ja meie oma silmadega saates nägin, kuidas see paarkümmend meetrit eemal pöörlevate veejugade kohale asetati. Esimestena lennukist välja sõitnud konteinerid kuivasid eemal otsa peal püsti seistes ja ilmselt ootasid järgmist lennukisselaadimist.

Mehhanismide kolin ja veejugade sisin olid mu tähelepanu endale tõmmanud, nii et ma nägin täheahvi alles sel hetkel, kui ta lähemale astus ja kõvale põrandale veerenud Ogivlut uuris. Ma olin muidugi näinud pilte, kuid ma ei olnud neid mitte kunagi päriselt isegi kaugelt vaadelnud. Täheahvid on umbes meie suurused ja tegelikult pole nad kuigivõrd sarnased lõuna džunglite ahvidega, kui välja arvata jäsemete arv ja näoplaan. Nad käivad kahel jalal palju paremini kui ahvid. Olen neid hiljem lahingus kukkumas näinud, kuid tavalises olukorras ei puudutanud nende käed kordagi maad. Need on täheahvidel selleks liiga lühikesed ka, et neist käimisel abi oleks. Lisaks ei ole neil saba ja nende jalad ei ole haardevõimelised. Veel juurde lisades, et nende suu on imepisike ja vähemasti meie planeedil ei suuda nad end ainult käte abil kaua rippumaski hoida, rääkimata ronimisest, oleks tegemist väga haledate olevustega, kui neil nende tehnikat toeks ei oleks. Meie sabalööök võib täheahvi kergesti tappa. Meil oleks naljaasi ilma kaitseriietuseta täheahv küünistega lõhki kiskuda või kõri läbi hammustada. Nad jooksevad oma kahel jalal kiiremini, kui meie suudaksime, kuid normaalselt, sabal hüpates liigume me neist hulga kiiremini.

Igatahes tuli täheahv lähemale, tema kõrval ja ümber kümneid ja kümneid kubernere; tähendab, seal, nende orjalaagrites kutsuti nende teenistusse astunud inimesi nõunikeks, kuid seda sain hiljem teada. Esimesel hetkel rabas mind see loomulikkus, kuidas ta oma kahel jalal kõndis. Neil ju ei ole saba ja nad peavadki vaid kahe jalaga hakkama saama. Nad on selle ära õppinud. Ta tuli lähemale ja vaatas Ogivrut oma kohutavate, surnuna tunduvate heledate silmavalgetega silmadega. Ta ütles midagi. See kõlas nagu linnulaul – selline hele siristamine.

„Mis temaga on?” küsis selle peale plekine hääl ühelt kubernerilt. Ma vaatasin alles siis tolele otsa ja see oli veel koledam, kui täheahv ise – sain alles siis aru, et see on metallist mees.

Üks kuberneridest või nõunikest kummardus maaslamaja kohale. „Vana mees. Pekstud. Lennul.”

Metallist mees siristas täheahvide keelt ja ma isegi eristasin nelja sõna.

Täheahv võttis vöölt püstoli ja tulistas Ogivrut pähe. Ma olin muidugi näinud, kuidas nende lennumasinad tuld purskasid, ent loomulikult polnud ma kunagi näinud, kuidas töötavad nende käsirelvad. Relv ise ei teinud mingit häält, ainult vanamehe pea lendas tuhmi tümpsatuslega tükkideks.

Täheahv ütles midagi.

„Kes vanameest peksis?” küsis metallist mees.

Me vahetasime pilke ja Uhurr hakkas kätega vehkides taganema. Ta pritsis ka mingeid sõnu, kuid vähemalt mina ei saanud ühestki aru. Metallmees vist siiski sai, sest ta tõi kuuldavale paar lühikest säutsatust.

Täheahv ütles midagi ja metallmees tõlkis: „Pange ta vait. Kõige kiiremini surevad nad Hallikivi soos. Raudu ja sinna.”

Nõunike relvadeks olid pikad mustad nuiad, nad võtsid need ja tormasid Uhurrile kallale. Nuiad särtsatasid ja pildusid sädemeid ja Uhurr kukus peale paari esimest puudutust – need polnud õieti löögidki – nagu niidetult. Kaks nõunikku võtsid tal kätest ja hakkasid teda minema lohistama.

Säutsatus täheahvilt ja metallmees küsis: „Miks?”

Vaikisime. Täheahv tõstis oma relva.

Ma ei näinud mingit põhjust vaikida: „Ta on veider. Kombetu. Ta tüütas ja Ogivru keelas teda. Ta läks talle kallale ja me teised ajasime ta ära. Liiga hilja.”

Täheahv kuulas, kui metallmees talle mu jutu tõlkis, ja noogutas siis; ajapikku sain aru selle žesti tähendusest, toona nägin vaid, et ta kallutas natuke pead üles-alla. Jälle lühike sirin.

„Sina oled ilmselt õpetatav. Nõunikud juhatavad su kooli,” ütles metallmees.

„Ma tahan oma õega koos olla,” kuulsin end ütlemas.

Tol hetkel see lihtsalt tuli. Ma olin Irriga koos olnud vaid mõned tunnid. Meid oli visatud konteinerisse ja lennutatud tuhandete kilomeetrite kaugusele Muistsesse, täheahvide keskusesse, kust iial tagasi ei tulnud. Olime olnud koos mõned hirmsad tunnid ja nüüd seisime seal, kus otsustati meie saatust. Olime juba Ogivru ja Uhurri peal näinud, kui kiiresti otsustati. See kõik oli selline... unenäoline. Ebareaalne. Nagu juhtuks see kellegi teisega, ent sellele rääkis vastu kohutav hirm, mida me kõik tundsim. Ma olin kaotanud nii palju ja lihtsalt pidin kinni hoidma sellest, mis korraiski minu juurde oli tulnud. Väike inimlikkuse puudutus selles kohutavas tühjuses – oli seesama ju ka Irri minu juurde toonud, pannud ta minu lähedust otsima. Nii need sõnad otse kusagilt minu seest, minu südamest tulid.

Täheahv kuulis seda metallmehelt. Ta paljastas hambad, tõstis käe ja lõi sellega endast eemale. Ka see liigutus ei öelnud mulle midagi, ent igatahes ei tulnud meid keegi lahutama ja järgmisel hetkel polnud meid tema jaoks enam olemaski, ta pöördus Melirit uurima. „Kas ta paraneb?” küsis ta metallmehe kaudu.

Nõunikud vahetasid pilke ja selle hetke kirgastuses sain isegi mina aru, et neis rääkis see kübeke inimlikkust, mis neis siiski alles oli.

„Ta paraneb,” kiirustas ütleva üks nõunikest.

„Käsi võib kange jääda, kuid ta suudab tööd teha,” lisis teine.

Täheahv lasi kuuldavale ühe laksatuse ja tegi oma küüneta sõrmega õhus käelaba suuruse ringi. Lähemal seisvad nõunikud andsid meile märku liikuma hakata – esialgu kõik pundis – ja hiigelsuur metallkäsi kallast tühjaks järgmise konteineri. Täheahv kõndis lähemale selle sisu uurima, tropp nõunikke sabas.

*

Ma olin 23, kui Irri suri. Mõrvati. Täheahvid tapsid ta. Või on seda tarvis öelda, sest kõik need miljonid, kes hukkusid Muitse Laagris, võlgnevad oma saatuse täheahvidele. Täpsemalt tappis Irri üks nõunikest, sest Irri keeldus tema omaks saamast, kuid kes andis nõunike kätte relvad?

Ma ei ole Irri surmast kunagi üle saanud. Ta oli mulle tõesti õde, kuid mitte ainult. Ta oli mulle kogu mu kadunud pere, kogu soojus ja lähedus, ilma milleta pole inimene midagi. Ta oli mulle parim sõber ja kaaslane ja hiljem ka naine ja armuke.

Ma ei taha sellest tegelikult pikalt rääkida – liiga valus on. Ükskõik kui vanaks ma elan, näen ma silmi sulgedes enda ees tema naeratavat nägu. Mõnikord unenäo ja reaalsuse piiril kuulen tema naeru ja peaaegu näen teda ringi tuhisemas. Ja iga kord, taibates, et see on vaid hõllandus, torkab mu südamesse terav oga.

Jah, me isegi naersime Laagris. Inimene ju elab, me olime siis nii noored, lapsed alles, ja... inimene harjub kõigega. Õigusetusega. Lootusetusega. Surmaga. Surm oli kogu aeg meie ümber. Täheahvid tundsid ainult üht karistust, nende käsi kippus varmalt hirmsat relva haarama.

Selle kohta, mida me seal tegime, on liikvel tuhandeid oletusi, üks tobedam kui teine. Oh, see, mida me konkreetselt tegime, on lihtsasti kirjeldatav, kuid *miks* me seda tegime... Me kaevasime pinnast ja sorteerisime Muitse endiste elanike artefakte. Miljonid inimesed lihtsalt kaevasid ja sõelusid

pinnast, teised miljonid üritasid leitud tükkidest mustrit kokku panna. Tegelikult paljud meist mõistsid, et täheahvidel on meid sinna vaja mitte niivõrd töölisteks kui mõistmiseks, kuidas Muistse endiste elanike looming elusolenditele mõjub. Meil ei olnud selle teadmiselega palju peale hakata – kui sa olid lihttööline, polnud sul niikuinii mingit valikut, kui sa olid spetsialist, nagu mina, hoidsid sind täheahvid.

Põhimõtteliselt oli Laagris kolm seisust – lihttöölised, spetsialistid ja nõunikud. Olid veel ka õpilased, kuid neist pidid saama kas spetsialistid või nõunikud ja kokku neid ei lastud. Teatud metafüüsiliselt tasandilt olid spetsialistid hullemad reeturid kui nõunikud ja nõunikud kõige õnnetumas positsioonis, sest nende reetmine oli avalik ja nemad pidid täheahvide käsud ellu viima, samas kui spetsialistid seisid mõnes kontekstis neist kõrgemal.

Irri ei oleks ise kunagi spetsialistiks saanud. Täheahvide masinate juhtimine nõudis ikkagi üsna palju taipu, nõudis matemaatika tundmist ja sellist kiiret poolintuitiivset tunnetust, mis saab tulla vaid pikast järjekindlast õppimisest. Ent me moodustasime kahekesi hea tiimi. Irri oli tähelepanelik ja kerge unega, me võtsime pikad valved alati koos ja Irri ajas mu üles, kui juhtus midagi, millest ta üle ei käinud. Meil oli koos hea. Me olime nii õnnelikud, kui see Laagris üldse võimalik oli. Me ei mõelnud tulevikule. Tulevikku meil ei olnud. Me elasime hetkes ja need hetked olid... talutavad. Oh suur taevas, mul ei ole sõnu, kui valus ja ülev see oli!

Kui nõunik Irri tappis, ründasin ma teda. Muidugi ei suutnud ma talle midagi teha ja ta oleks mu tapnud, kui täheahv poleks peale sattunud. Täheahv tappis nõuniku ja mulle anti nädal toibumiseks.

See kõik oli Laagri igapäevaelu. Mul oli valida, kas elada või surra.

Ma mõtlesin nädala ja otsustasin elada.

Ja et mul oleks, mille nimel elada, otsustasin ma kahjustada täheahve nii rängalt, kui suudan. Ma pühendasin oma elu kättemaksule. Polnud oluline, et täheahv oli mind kaitstes nõuniku tapnud. Tal oli vaja tööriista ja laiemas plaanis oli tal vaja ka spetsialistide ja nõunike vahelist vihkamist.

See on ju nii lihtne – täheahvid tulid taevast, allutasid endale terve planeedi ja korraldasid selle Laagri. Muidugi oli enne neidki inimeste vahel vihkamist ja sõdu, muidugi suutsid ja suudavad inimesed üksteiselegi väga hirmsaid asju teha, kuid sellist läbikaalutud kurjust, nagu täheahvide Laager... Ei, tuleb aru saada, et me olime neile tähtsusetud loomad. Nad ei hoolinud meist vähimatki. Vastupidi, nad hävitasid meid sihipäraselt. Võib öelda, et nad hoolisid meist niipalju, et varjasid meie eest lõplikku tõtt – nad tahtsid planeeti endale ja seesama ürgne tarkus – jah, julm, kuid see on tarkus! – ütles neile, et kaks mõistuslikku rassi ühele planeedile ei mahu. Järelduse meie kohta võib igaüks ise sõnastada.

*

Ülestõus algas mu 33-ndal suvel. See oli algusest peale lootusetu. Kes oleks seda paremini mõistnud kui mina, kes ma olin üle elanud nii mitu põlvkonda laagrielanikke! Nii mitu põlvkonda, et ootasid vaid surma. Ja see oli ka põhjus, miks ma kogu hingest seda organiseerida aitasin ja vaid ootasin signaali, millal ükskord on õige aeg välja astuda. Laagritöölised pidasid vastu paar aastat, esimese omasid suri nagu kärbseid ja väga vähesed nägid viiendat. Ka nõunikud kippusid 7-8 aastaga otsa saama, väga vähesed teenisid üle kümne ja tõeliselt üksikud kauem. Enam polnud elus *ühtki* nõunikku nendest, kes mu Laagris vastu võtsid. Spetsialistid elasid kõige kauem, kuid ka mitte üle 10-15 aasta, nii et mina oma 20-aastase karjääriga olin... veteran? juhus? häire? Mulle hakkas tunduma, et mingil hetkel täheahvid lihtsalt „parandavad hälbe”.

Ma võin endale lubada objektiivne olla – ma ei olnud peamiste juhtide ringis, kuid mulle tundub, saate aru, *tundub*, et ilma minuta poleks kunagi niigi kaugele jõutud. Vaadake, ma teadsin, kuidas meid jälgiti. Ma teadsin – mitte täpselt, kuid üldjoontes – täheahvide tehnika võimalusi ja piiranguid. Ma oskasin anda nõu kohtuda vaid kohtades, kus keegi polnud käinud, igasugustes

niisketes paikades ja nende endi masinate all – ma teadsin, mis segab nende jälgimistehnikat. Ma oskasin võitlejatele selgeks teha, kuidas vältida mustrit, et neid ei sõelutaks välja lihtsa tõenäosusega. Milliseid kokkulepituid koode ja kui kaua tohib kasutada ja kuhu üldse on võimalik midagi peita.

Me kohtusime viimasel õhtul enne võitluse algust vanas kanalisatsioonitunnelis otse täheahvide peakorteri all. Seda tunnelijuppi ei olnud kaartidel ja ma olin iga paari aasta tagant kontrollimas käinud, et keegi seda avastanud pole. Muistne laiub ju rohkem kui tuhandel ruutkilomeetril, see on džungli, igas suuruses varemete ja nendealuste käikude lõputu segadik. Keegi ei tea, kes selle algselt ehitas, see on vähemalt miljon aastat vana. Millalgi elasid seal tulisisalikud, üsna meie sarnane rass, kelle kauged järglased on läbi sajandite ikka ja jälle tagasi tulnud. Küllap me kuidagi nende kauged sugulased oleme. Ent kindlasti on Muistses elanud ka teistsuguseid olendeid. Ka täheahvid on kindlasti varemgi Muistses tegutsenud.

Muistne elab – sellepärast ei ole meie rahvas sinna kunagi tükkinud. Erinevate rahvaste tehnika toimib seal ikka veel. Elab oma elu ja näib kohati olevat ammu unustanud, mis oli algne eesmärk. Me ei ole sellest kunagi aru saanud, kuid kuidagimoodi on Muistne meie planeedi võti – kui sa Muistset ei valitse, ei valitse sa meie maailma.

Igatahes saime me kokku torus, kus voolas oja, et kosena kaduda kuhugi kilomeetrisügavusse šahti. Meie kohal oli vana raudteejaam, millest välja viivad teed olid ära lõigatud võimalik, et üleelmise ümberehituse käigus 12 000 aastat tagasi, selle kohal vähemalt 100 000 aasta vanune ämblikulaadsete olevuste surnuaed, mida hiidekualüptide juurte vahel vaid väga eriliste aparaatidega hoomata võib, ja kõige selle kohal täheahvide keskfordi lennuradade otsad, mis paarisaja meetri kõrgusel toetusid kilomeetrisele sillale, mis oli rajatud nii ammu, et pole selge seegi, kas seal võis kunagi olla jõgi, mida selle abil ületada sai.

Ma ei tundnud enamikku kokku tulnud kolmekümnest inimesest. Ma ei oleks tohtinudki neid tunda, kuid nüüd ei olnud sel enam tähtsust. Täpsustati viimaseid plaane ja lepiti lõplikult kokku alguskellaaeg. See kõik on ajalugu. Nendest inimetest jäi siiski käputäis ellu, et seda rääkida. Mina räägin sellest, mida seni üheski ametlikus dokumendis kajastatud ei ole.

Ma ei läinud teistega koos ainult sellepärast, et mul oli teistest erinev, väga eriline ülesanne. Kahekümne aastaga juhtub nii mõndagi ja ma olin enda kätte saanud ühe väga erilise võtme. Tavaliselt ei käivitunud täheahvide tehnika inimeste käes, kuid nõunikel olid selleks võtmed. Kui ma ütlen „võti”, mõtlen ma tegelikult meile tundmatust painduvast ja üsna tugevast materjalist sõrmeküüne paksust ja peopesa suurust riskülikut, mida tuli korraks suuremate masinate juhtimispaneeli lähedusse panna, et need mõnda aega töötaksid. Sellest oli juba aastaid, kui ma tapsin ühe nõunike juhi ja võtsin tema võtme. Ma ei saanud seda niisama teha, sest võtmete üle pidasid täheahvid ranget arvestust. Ma pidin võtme vahetama ühe täheahvide prügi hulgast leitud katkise võtme vastu ja nõuniku laiba niimoodi põlema panema, et paistaks, nagu oleks võti tules hävinud.

Ma kavatsesin võtta ühe täheahvide lennumasina ja rammida nende peamist elukorpust.

*

Kõik senine on sissejuhatus, kõike seda on tõenäoliselt võimalik leida tuhandetest muudest allikatest. Nüüd lõpuks jõuame selleni, mida – niipalju, kui see minust on sõltunud – kusagilt mujalt leida ei ole. Igaks juhuks täpsustan – jutt on meie planeedi allikatest.

Ülestõus pidi algama päikesetõusul. Mina hakkasin liikuma kolm tundi varem. Minu tuba oli spetsialistide korpuses ja kuna ma olin seal üks vanemad ja kindlasti kõige staažikam, oli see natuke parem kui teistel. Parema on muidugi väga suhteline mõiste. Kõrgtasandik on ju neli kilomeetrit maailmamere tasemest ülalpool ja Muistses on seetõttu külm. Mitte nii külm kui põhja mägedes, kus esineb igijääd, kuid räägitakse, et ka Muistses võib ehk korra sajandis lund sadada. Teine asi on

tuul. Kõrgtasandikul puhub suurema osa ajast tugev tuul. Mina olin nende mõlemaga harjunud, kuid paljud, eriti need, kes tulid Laagrisse hilisematel aastatel, kannatasid väga. Haigestusid ja surid.

Meie elamised olid lihtsad neljakandilise toru jupid ja algselt puudus neil esisein. Need olid tavaliselt kuni kahekümneks korruseks virna laotud nii, et alumise korruse katus moodustas su ukse ette natuke üle meetrise rõdu. Täheahvide masinad sulatasid neid välja kivist. Need olid napilt inimesepikkusest kõrgemad ja laiemad ja umbes viis sammu pikad. Ühele-kahele inimesele olid need üsna ruumikad ja nende tagaseinas oli jookva veega tualett. Kõik. Ülejäänud tuli ise muretseda või teha. Kibe iroonia peitus faktis, et ka mõned uued vaatasid neid konge kui ülimalt luksust. Ma ei olnud kunagi varem kuulnudki rahvastest, kelle poegi ja tütreid toodi Laagrisse hilisematel aastatel. Pool mandrit oli siis juba tühi ja neid püüti kusagilt väga paljude tuhandete kilomeetrite kauguselt. Mõned neist olid minu rahva mõistes ikka väga vähe tsiviliseeritud ja polnud kunagi omanud midagi telgiriidest toekamat pea kohal. Minu jaoks, kes ma olin harjunud palktalude hubasusega, oli see kivist toru vaatamata voolavale veele ikkagi ainult kivitoru. Kõle koobas. Vangikong.

Õues valvavad nõunikud ei küsinud minult midagi. Nad olid ammu harjunud, et vanemad spetsialistid ajavad omi asju siis, kui tarvis. Mul olid selleks päevaks tegelikult väga head põhjendused. Kõige rumalam oleks olnud millegi totraga rutiinsel kontrollil vahele jääda. Mul oli täheahvide lubakiri. Võltsitud muidugi. Kui see välja oleks tulnud, oleks mind pikema jututa maha lastud, kuid uurimine oleks võtnud pool päeva ja selleks ajaks oleks kõik niikuinii nii või teisiti läbi saanud.

Nii ma siis kõndisin meie lohutute elamisvõrkade vahelt välja lennuväljale. Ka sealsed nõunikud heitsid mulle ainult ühe pilgu.

Kõndisin lennumasinade vahel ja otsisin võimalikult suurt ja rasket. Ma pidin kontrollima, et see on tangitud. Ma teadsin neid asju. Selle masinaga lendamine oli imelihtne, tuli ainult sisestada lõpp-punkt ja hoida kätt juhisel – see ei lennanud ilma elusolendita juhitoelil. Sellise lennuvahendiga oli seetõttu võimatu ka kellelegi häda teha, kuid ma olin korra näinud, kuidas ühes natuke ohtlikus olukorras täheahv purustas plastikkaitse – see oli meelega tehtud selline, et igaüks seda suudaks – ja juhtis masinat käsitsi. Ma olin niipalju masinatega tuttav, et ma teadsin – kui ma üritaksin käsijuhtimisel lendu tõusta või ükskõik mida keerulisemat teha, lõppeks see masina purunemise ja minu hukkamisega. Minu plaan oli lasta masinal lennata enamiku teest täheahvide elukorpusteni – täpsemalt kavatsesin ma panna kursi ühele kaevandusele, mis asus Laagrist arvates selle taga – ja viimases lõpus käsijuhtimisel rammida. Sellega tuleksin arvatavasti toime.

Angaarides ei olnud kedagi. Täheahvid sõltusid samuti nagu meie tavalises valguses nägemisest ja eelistasid seetõttu tegutseda päeval. Ma olin kuulnud, et nende loomulik ööpäevane rütm on pisut teine kui meil, ent igatahes liikus neid öösiti ringi väga vähe.

Vähemalt ma arvasin, et olen üks.

Ma olin eksinud.

Minu teele astus lennukite vahelt üks kogu. Esimene mõte – nõunik. See ei olnud ohtlik, nõunike jaoks olid mul kõik vajalikud dokumendid. Ent siis tundsin ära metallmehe. See oli juba palju halvem, sest need liikusid väga harva omapäi ringi. Täheahvid võisid neile anda mingi ülesande, kuid tavaliselt liikusid need ainult täheahvi läheduses, sest viimased ei suutnud ise meie keelt rääkida ja pidid kasutama metallmeest tõlgiks.

„Ma tahan sinuga rääkida,” ütles metallmees. „Ära tee midagi ootamatut, kuula mind ära.”

Jäin hämmastunult paigale. See ei sobinud kuidagi. Metallmehed ei avaldanud kunagi initsiatiivi. Ma ei olnud kuulnud neid kunagi, sõna otseses mitte kunagi niiviisi rääkimas. Nad haukusid käsklusi. Nad ei pöördunud kunagi kellegi poole, nad ei palunud midagi. Saage aru, mitte üks polnud kunagi kuuldavale toonud midagi isikustatud, midagi... midagi, mille puhul inimesel oleks

mingit valikut.

„Ma kuulan.” Ajapikku oli mulle tunduma hakanud, et metallmehed on lihtsalt masinad. Väga keerukad küll, kuid kõigest masinad. Vaatasin ringi, kus siis täheahv ise on. Ta ei pruukinud lähedal olla, ma teadsin, et nad saavad metallmehe ka väga kaugelt juhtida. Teadsin ka, et nad saavad nende silmade läbi vaadata.

„Ma olen siin,” osutas metallmees käega. Täheahv astus lennuki tagant välja.

Ma sain aru, et olen kuidagi vahele jäänud. Selline pretsedenditu käitumine tähendas vaid seda, et täheahv mängib minuga enne tapmist. Kahetsesin kibedalt, et mul ei ole relva ja kaalusin, kas rünnata ja lasta end kiiresti tappa. Ülestõusnutel olid mõned relvad. Mul oli samuti varem peidetud relv, kuid ma olin selle ära andnud. Mul ei pidanud seda vaja minema ja ma sain suurepäraselt aru, et ega mul seal relvast ka suuremat abi poleks olnud. Täheahvid olid relvakäsitsemises meist palju paremad ja kui keegi mulle juba niimoodi lõksu üles seadis, siis küllap ta võttis arvesse võimalust, et ma vastu hakkan. Kaotada polnud mul ju midagi. Ma ei teagi, miks ma paigale jäin – veidrast uudishimust ehk? Ma ei kartnud ülestõusu plaane välja anda, sest üks asi, mida täheahvid tõesti kunagi ei teinud – nad ei piinanud. Võimalik, et nad lihtsalt ei osanud. Igatahes tahtsin ma teada, palju nad teavad ja millega ma vahele jäin.

„Kuula, täheahvid ei ole ühtsed. Ma ei ole nende liitlane, kes su rahva siia laagrisse on sulgenud. Ma olen hoopis nende vaenlane. Ma tahan sind ja sinu rahvast aidata. Ma olen siin praegu nende teadmata. Ma tahtsin rääkida kellegagi siinse rahva hulgast. Selleks pidin ma muide ümber... tegema siinse metallmehe.” Metallmees vaikis hetke. „Ehh, tõlge on naljakas. Ma kasutasin spetsiifilisemat sõna kui „tegema”. Metallmees!... Nojah, aga ega tööstuseelse tsivilisatsiooni sõnavara ei saagi parem olla. Saad sa aru, millest ma räägin?”

See kõik oli väga ootamatu, nii et ma seisin seal hämmastusest tummana. Ta oli pisut teistsugune küll. Täheahvide nahk oli meiega suhteliselt ühte tooni, selline pruunikas, too täheahv aga oli heleda, peaaegu valge nahaga. Ka ta nägu oli pisut teistsugune, kuid kuigi ma olin täheahve nüüd juba kakskümmend aastat näinud, ei oleks ma osanud öelda, mis temas just erinevat on. Riides oli ta küll täpselt samamoodi kui need teised. Isegi nende auastmemärgid ja nimed olid viimse detailini sama koha peal.

Ent justkui mu mõtete kajana hakkas ta rüü muutuma. Ma ei olnud sellist asja kunagi varem näinud – ta rüü lihtsalt sulas millekski muuks.

Täheahvi suunurgad tõusid ja ma teadsin, et see tähendab neil naeru. „Sa ei tea kindlasti mitte midagi universumist väljaspool su oma planeeti. Sa ei tea, kes on need, keda sa nimetad täheahvideks. Sa ei tea, kes on nende sõbrad ja vaenlased ja kui võimsad nad üldse on... Seda ikka tead, et kusagil kaugel, teiste tähtede juures elab teisi, täiesti teistsuguseid rahvaid? Tead, et need olid tulnukad väga kaugelt, kes selle linna ehitasid? Hm, Muistne tähendab muistset... Hea nimi iseenesest.” Rääkis endiselt metallmees ja täheahv ei toonud kuuldavale ühtki hääliitsust. Tavaliselt tõlkis metallmees täheahvi kõnet, too siin aga kõneles mõttes ja kasutas metallmeest ainult suuna.

Raputasin kõrvu. „Ma tean, et need polnud meie inimesed. Ma tean, et paljud, ka täheahvid on siin kunagi ammu käinud. Kas sa oled või ei ole täheahv? Kuidas ma sind nimetama peaksin? Sa näed välja nagu täheahv.”

„Olgu, ma siis olen täheahv. Nii nagu sina oled... inimene. Hee, see sõna tõlkub selleks, mida meiegi enda kohta kasutame... Olgu, me raiskame aega, jätame semantika rahule. Kas inimesed ei võidelnud omavahel enne täheahvide tulekut? Kas teie hulgas ei olnud rohkem ja vähem arenenud rahvaid?”

„Muidugi oli.” See jutt hakkas mind huvitama, kuigi ma olin kaugel sellest, et teda uskuda. Samas... veelkord, kaotada ei olnud mul midagi ja loomulikult tõstis minus pead õhkõrn lootus – *aga mis*

siis, kui ta räägib tõtt? „Sa tahad öelda, et sa oled täheahv, kes on nende siin meid orjastanud täheahvidega sõjajalal?”

„Jah. Kuigi asi on keerulisem. Täheahvid, nagu sa meid nimetad, on üks üsna vana ja võimas rass. Meid on siit Linnutee... noh, ütleme talvise pööripäeva taeva Linnutee idapoolse otsa suunas päris paljudel planeetidel. Meil on üks reegel, mida me jagame paljude teiste rahvastega, kellest mitmed meist muide väga erinevad on – me ei loo mitte kunagi püsivat asundust planeedile, kus elavad teised mõistuslikud olendid. Kui me ka mingitel põhjustel külastame selliseid planeete ja isegi elame seal mingi aja, ei tohi me sekkuda kohalike tegemistesse.

Muistne võib peita väga olulisi saladusi ja üks täheahvide kildkond on rikkunud reegleid. Meile esitas protesti üks teile sarnasem rahvas, kelle kauged sugulased toimetaskid siin linnas kunagi tuhandete aastate eest, siis, kui teie inimesed veel isegi kirja ei tundnud. Täheahvide esindusel – sellel päris esindusel, mille teadmata tegutsevad siinsed täheahvid; nimetagem see Föderatsiooniks – oli valida, kas olukord normaliseerida või anda neile teistele vabad käed. Ühest küljest oleks see olnud neile blankovolitus siinsed täheahvid likvideerida, kuid ega täheahvid ka ühtsed ei ole. See oleks tähendanud sõda nende siinsete täheahvide emaplaneediga ja võimalik, et veel kellegi sekkumist. Igatahes sobis kõigile lahendus, et täheahvid lahendavad ise oma probleemid. See kõik võttis kahjuks muidugi tohutult aega, universum on suur, eks ole, kuid igatahes olen ma nüüd siin. Küsi, kui midagi segaseks jäi.”

See kõik pani mu pea pööritama. „Kusagil on teised siin linnas kunagi elanud olendid märganud, mida täheahvid teevad, ja nende peale kaevanud. Need täheahvid on tegelikult väike osa täheahvidest ja sa oled tulnud, et neid... mida sa oled tegema tulnud?”

Muidugi olime lapsest peale unistanud, et keegi täheelanikest meie kaitseks välja astuks. Lõpuks olid ju varasemad külalised rahumeelsed. Olime arutanud sedagi, et kusagil on ehk teistsuguseid täheahve, sest juttudes nende eelmistest külaskäikudest käitusid nad nagu kõik teised – hoidusid võimalust mööda omaette ega ilmutanud mingit erilist vaenu. Kuid aastad läksid ja läksid ja taevas vaikus. Muidugi me teadsime, et täheahvidel on omad piirangud – muidu oleks ülestõus täiesti mõttetu olnud. Ent selge ju, et meil endil puudusid igasugused võimalused otsida tähtede vahelt sõpru.

„Ma ei saa neid hävitada. Ma ei saa lubada neid kõiki tappa, kuigi sinu vaatevinklist on nad selle kuhjaga ära teeninud. Ma tahan teha sinuga lepingu – sa jätab rahule elukorpused ja annad mulle võimaluse täheahvide naised ja lapsed minema viia. Mina annan sulle selle eest relvad, millega sa saad ülestõusu võita.”

Ta ootas, et ma seda seediksin. Et ma temast täielikult aru saaksin. Ta ütles, et ta teab ülestõusust.

„Muide, mida sa selle lennukiga teha kavatsesid?” küsis ta.

Kas ta tõesti seda ei teadnud? „Sa tead ülestõusust. Sa tead, et me ei saa võita. Sa tead siis juba niikuinii kõike.” Mäng tundus läbi olevat – me olime kaotanud. Miks ta minuga mängis?

„Ma sain siinsete täheahvide sidet jälgides teada, et ülestõus on ettevalmistamisel. Nad kavatsesid teile õppetunni anda. Ja mõtle selle üle, et nad ei saa seda teha valusaimal ja efektiivseimal viisil, hukates teie juhid ja näidates, et teavad teist kõike. Ei saa sel lihtsal põhjusel, et nad ei tea kõike. Mina ka ei tea. Ma otsustasin sekkuda ja kui nägin sind siiapoolse tulemas, otsustasin riskida. Ma jõudsin siia alles kaks kuud tagasi ja ma ei ütleks, et olen kõigest toimuvast aru saanud. Mõistad, täheahvide jaoks on see ikka täiesti võõras ja kummaline planeet. Te olete võõras, kummaline ja arusaamatu rahvas. Me ei suuda teie keeltki rääkida. Ma pidingi riskima, kui sain aru, et nüüd vist hakkab peale. Kas sa ei taha vastata mu küsimusele? Sa ei pea.”

„Ma kavatsesin elukorpuse rammida.”

„Oskad sa siis lennumasinat juhtida?” Metallmehe hääles oli imestus. Ka see rabas mind – ma ei

olnud neid mitte kunagi kuulnud emotsioone väljendamas. Või kuidas ma seda seletan – ma olin kuidagi mõttes omaks võtnud, et räägin tegelikult tolle veidra täheahviga, mis sest, et hää metallmehe suust kostis. Too täheahv mõistis minu öeldut lennult, ilma, et metallmees seda nende keeles kordama oleks pidanud, ja ta omakorda kõneles metallmehe kaudu täiesti vabalt.

Selgitasin paari sõnaga, mis mul mõttes oli olnud. Sel polnud niikuinii enam tähtsust.

Ta vangutas pead – see tähendas kahtlust ja segadust. „See poleks toimunud. Või mine tea. Kas sa üldse tead, et elukorpuste ümber on ka... õhutõrje? Võimalik, et nad oleksid su enne hävitanud, kui sa rammida oleksid suutnud. Aga võimalik, et nad oleksid su maha maganud ja sa oleksid sihile jõudnud. Kuule, kas sa oled ülestõusu juht või mitte?”

„Ei, ma ei ole juht.”

„Aga oled sa tähtis tegelane? Üks juhtidest?”

„Ma olen üks juhtidest.”

„On sul oma rahva hulgas mingi positsioon?”

Puhkesin paratamatult naerma. See oli väga kõle naer. „Vanem oli meie sugulane küll. Võimalik, et ma olen praeguseks kogu... noh, üsna suure ala valitseja. Lihtsalt sellepärast, et kedagi ei ole enam vanema kohta nõutamas. Miks sa seda küsid?”

„Sest mul on vaja lepingut. Föderatsioon saab sekkuda planeedi legitiimse võimu kutsel. Või teistpidi, planeedi seaduslikel valitsejatel on õigus nõuda täheahvide föderatsioonilt täheahvide korralekutsumist. Kohalik valitseja ja täheahvide vastase ülestõusu juht käib küll. Kuidas te lepinguid sõlmite?”

*

Edasine, nagu öeldud, on jälle ajalugu. Ka selles mõttes, et tegelikkusega läheb see kokku ainult teatud äraspidise loogika järgi.

Selle asemel, et alustada oma enesetapulendu, kasutasin ma oma täheahvidelt varastatud võiti arsenalide ülestõusnutele. Muidugi ei läinud see nii lihtsalt, tegelikult tuli mul kokku korjata ka juhuslikke inimesi, lihtsalt neid, kelle kätte sain ja kes nägid natukegi selle järgi välja, et nad enam-vähem õiges suunas tulistama on võimelised. Mitte keegi ei ole taibanud küsida, kuidas ma teadsin, kus arsenal on, kuidas sinna ligi pääseb ja kuidas blokeerida täheahvide signalisatsioon.

Niisamuti, kui keegi ei ole täpsemalt uurinud, miks ei kasutanud täheahvid ülestõusu mahasurumiseks oma lennumasinaid. On tekkinud legend, et Laagri külje all asuvat pealennuvälja saboteerisin mina, kuid jälle ei ole kunagi täpsemalt uuritud, kuidas ma sellega hakkama sain. On isegi teada, et mõned täheahvide hävitajad plahvatasid õhus, kuid keegi pole uurinud, miks õieti.

Mul ei olnud lepingu sõlmimisega midagi kaotada. See leping on ka siin konteineris. Täheahv oli selle valmis teinud. Oli teinud klassikaliselt, pärgamendile ja vanas ilusas kiilkirjas. Mul ei olnud kirjutusvahendit, kuid ta paistis teadvat ja ootavat – ma küünistasin oma sõrme ja kirjutasin oma nime verega. Ta tegi sedasama. Vaatasin ta kummalisi, ilma igasuguse plaanita pärgamendile veetud sorgeldisi sellal, kui ta üritas mulle seletada, mis õieti on Föderatsiooni Julgeoleku kolonel ja kuidas seda häädama peaks. Lähim, mida me suudame välja öelda, oleks „Zätereit”.

Muide, siis ma imestasin, et täheahvide veri on punane, kuid hiljem sel päeval nägin ma seda veel palju.

Me saime relvad ja Föderatsiooni sõjalaev hävitas kõik lennumasinad, mis õhku tõusid. Nii me võitsimegi.

Too kolonel evakueeris täheahvide naised ja lapsed. Tegelikult ka mehed, kes võitlustes ellu jäid. Neil ei jäänud muud üle kui ta tingimused vastu võtta. Neid ei olnud üldse palju, nad kõik mahtusid

tema laeva. Tema tähelaeva ei näinud ma muide kunagi, kuid see olnuvat üsna suur. See oli ka tark, sest selle laeva aju juhtis kõiki neid metallmehi, mis meie poole üle tulid. Vähemalt nii ta mulle selgitas.

Samal päeval tegime otsuse, et lepingust ja kõigest sellega seonduvast ei räägi me enne kaht sajandit. Las möödub kaks sajandit, las vihkamine täheahvide vastu maheneb, las elu läheb uuesti normaalseks ja valu ununeb pisut, enne kui öelda välja tõde – et täheahve on mitut liiki, et nad ei ole kõik halvad ja et me ei oleks võitnud ilma heade täheahvide abita.”